

TUNTOSARVI

Suomen Kuurosokeat ry:n järjestö- ja jäsenlehti

6-7
2018

Kuurojen kulttuuripäivät Hämeenlinnassa
Työelämä esteettömäksi osatyökykyisille

Sisältö

Pääkirjoitus	3
Työllistymisen esteenä usein tiedon puute.....	4
Värikästä menoa Kuurojen kulttuuripäivillä.....	7
Tulkkauspalvelujen ongelmiin tartuttu.....	10
ICT-palvelujen loma-ajat.....	13
Asiakasraateihin haetaan uusia osallistujia.....	14
Vammaispalvelulain mukaiset kuljetuspalvelut.....	15
Äänikirjatuotannon tulevaisuus puhutti.....	16
EU:n päättäjille vietiin kuurosokeustietoutta.....	18
Ilmoitukset.....	20

Kansikuva: Kosketus on monelle kuurosokealle tärkeä tiedonsaantikeino. Kuvassa on suunta-haptiisi käsivarteen tarkoittaen puhu hieman voimakkaammin, tai yleisviestinä ”enemmän”. Kosketuksella voidaan myös ilmaista, että toinen henkilö on saapunut paikalle. Kuva: Heidi Häyrynen

TUNTOSARVI
44. vuosikerta
ISSN 0358-2280

Julkaisija
Suomen Kuurosokeat ry

Taitto
Heidi Häyrynen

Päätoimittaja
Heidi Häyrynen
p. 040 753 2026
viestinta@kuurosokeat.fi

Viestinnän työryhmä 2018:
Esko Jäntti (pj) ja Sanna Paasonen.
Työntekijöiden edustajat: Heidi Häyrynen, Jaakko Evonen
Yhteinen sähköposti: viestintaryhma@kuurosokeat.fi

Hinta
Vuosikerta 25 euroa. Suomen Kuurosokeat ry:n jäsenille ja asiakkaille ilmainen. 11 numeroa vuodessa printtilehtenä, pistekirjoituksella, Daisyäänilehtenä, sähköisenä Luetus-ohjelmassa ja pdf-näköislehtenä verkossa.

Tilaukset ja osoitteenmuutokset
Suomen Kuurosokeat ry,
Insinöörinkatu 10, 33720 Tampere.
s-posti:kuurosokeat@kuurosokeat.fi. Toimiston aukioloaika ma-pe klo 9.00-15.

Painopaikka
Grano Kuopio

Toimituksella on oikeus käyttää lehden juttuja yhdistyksen internet-sivuilla www.kuurosokeat.fi.

Lapsen oikeus kieleen ja kommunikaatioon – edelleen taistelua

Implantointi ei ole este viittomakielen tai viittomien opettelulle. Implantoitujen lasten vanhemmat toivovat viittomakielen opetusta lapselleen ja itselleen – he haluavat toimivan vuorovaikutustavan lastensa kanssa jo varhain. Heidän kanssaan ei voi odottaa, että apuvälineiden käyttö on toimivaa. Usein vanhemmilta vaaditaan energiaa, turhautumisen kestämistä ja odottelua, jotta kotiopetus voi alkaa. Päätösten saamiseen tarvitaan useita eri lausuntoja. Pienelle lapselle aika on tärkeä. Kaksikielisyys etenevien aistivammojen perheissä on osallisuuden perusta.

Syntymästään saakka aistimovammaisille henkilöille ei aina kehity kielellistä kommunikaatiota lainkaan tai se sisältää muutamia yksittäisiä sanoja tai viittomia. Heidän kohdallaan korostuu varhainen vuorovaikutus ja ei-kielellinen viestintä, jota tukemalla henkilö voi joko kehittyä käyttämään kielellistä kommunikaatiota, tai hän löytää ns. olemuskielisen tavan olla yhteydessä toisiin ihmisiin. Aistimovammainen henkilö on vuorovai-

kutuksessaan täysin riippuvainen toisista ihmisistä. Mikäli ympäristö ei tue tietoisesti varhaista vuorovaikutusta, jää henkilö vaille paitsi kieltä, myös vuorovaikutusta. Vaikeimmin aistimovammaiset henkilöt eivät saavuta kehityksessään kielellistä tasoa. Jokainen ihminen on oikeutettu olemaan yhteydessä muihin ihmisiin omalla yksilöllisellä tavallaan.

Olemme mukana oikeusministeriön asettamassa Viittomakielen yhteistyöryhmässä, joka käsittelee ajankohtaisia viittomakieleen liittyviä asioita. Se seuraa viittomakielilain toteutumista ja pyrkii lisäämään eri toimijoiden tietoisuutta lain soveltamisesta. Työryhmässä on mukana oikeus-, opetus- ja kulttuuri-, sosiaali- ja terveys- ja valtiovarainministeriö sekä Suomen Kuntaliitto. Yksi viestimme heille on tuoda esille kaksoisaistivammaisten lasten ja perheiden oikeutta saada viittomakielen opetusta.

Riitta Lahtinen, kommunikaatiopäällikkö
Emmi Tuomi, erityisasiantuntija ◆

Työllistymisen esteenä usein tiedon puute

Teksti ja kuvat: Heidi Häyrynen

Yli puolella suomalaisista työkäisistä on jokin pitkäaikaissairaus tai vamma. Heistä 600 000 koki tämän vaikuttavan työhönsä tai työmahdollisuuksiinsa. Tieto perustuu Tilastokeskuksen vuoden 2011 tekemään työvoimatutkimukseen, jonka yhteydessä tehtiin Suomessa työkykyyn keskittyvä kysely.

Yhdenvertaisena työelämässä! -seminaarissa ja messutapahtumassa etsittiin ratkaisuja, joilla tasa-arvoista työelämää ja osatyökykyisten työllistymistä voitaisiin edistää. Osatyökykyisyyteen liittyy yleensä suurempi työttömyysriski. Työelämään halutaan, mutta työmahdollisuuksia ei löydy niin helposti. Osatyökykyinen on henkilö, jolla on käytössä vain osa työkyvystään. Osatyökykyisyys voi joutua esimerkiksi elämäntilanteesta, vammasta tai sairaudesta. Se voi olla myös tilapäistä.

Helsingissä 28.5. pidetyn tapahtuman järjestäjinä olivat Invalidiliiton hallinnoima Yritystä! -hanke,

Uudenmaan alueen TE-toimiston työkykykoordinaattorihanke ja Yhdenvertaisuusvaltuutettu. Lisäksi messuilla oli mukana erilaisia yhteistyökumppaneita, itsensä työllistäneitä osatyökykyisiä henkilöitä sekä yrityksiä.

Mielikuvien muuttaminen vaatii työtä
Seminaari- ja messutapahtuman avasi sosiaali- ja terveysministeri **Pirkko Mattila**. Hän painotti, että YK:n vammaissopimuksen mukaiset oikeudet eivät toteudu, ellei asiaan kiinnitetä erityistä huomioita. Osatyökykyisten rekrytointikynnystä pitää madaltaa, kannustinloukkuja purkaa ja yksilölliset tukipalvelut turvata. Hallituksella on kärkihanke nimeltä ”Osatyökykyisille tie työelämään” (OTE). Sillä edistetään osatyökykyisten työllistymistä avoimille työmarkkinoille ja työelämässä jatkamista.

Päivän puheenvuoroissa korostettiin osatyökykyisten potentiaalia. Monella on hyvä koulutustaso ja osaamista. Niitä kannattaa hyödyntää. Osatyökykyisen työllistäminen auttaa yksilöä ja yhteiskuntaa sekä

vähentää eriarvoisuutta. Invalidiliiton pääjohtaja **Petri Pohjonen** vaati työllistymisen esteiden ja asenneongelmien ratkaisua. Osatyökykyisiä pitää kohdella yhdenvertaisesti. Sen eteen pitää vielä tehdä töitä.

Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisemassa tutkimuksessa 2017 ”Osatyökykyisistä osaavaa työvoimaa” havaittiin osatyökykyisten työllistymistä vaikeuttavan erityisesti työnantajien tiedon puute ja siitä johtuvat asenteet. TEM:n erityisasiantuntija **Patrik Tötterman** kertoi tilanteesta: työnantajat haluavat totuudenmukaista tietoa työnhakijan työkyvystä ja sen vaihtelusta. He kaipaavat myös perustietoa osatyökykyisen rekrytoinnista ja

tukimahdollisuuksista. Rekrytointikriteereissä tärkeimpiä olivat työnhakijan asenne työhön, osaaminen sekä motivaatio.

Työnantajanäkökulmaa edustivat paneelissa **Jukka Jokiniemi** InnoLuxista, **Jaakko Alamäki** Baronasta, **Tytti Salo** ManpowerGroupista ja **Maria Aaltonen** Fazer Makeisista. Aaltonen totesi, että mielikuvia on tärkeä muuttaa ja tietoa lisätä. Esimerkiksi riskit eivät todellisudessa ole työnantajalle niin isoja, ja mahdollisuuksia on paljon. Osatyökykyiset tuovat työyhteisöön myös monimuotoisuutta. Työnantajat korostivat puheenvuoroissaan työnhakijan asenteen ja motivaation tärkeyttä. Puuttuvaa osaamista voi aina opettaa, asennetta ei.

Yhdenvertaisena työelämässä! -seminaari ja messutapahtuma.

Oma aktiivisuus ratkaisee

Messuille osallistunut **Markku Jaakola** on ollut pitkään työelämässä. Hän opiskeli aikoinaan Näkövammaisten ammattikoulussa ja aloitti sen jälkeen työt yrittäjänä. Jaakolalla ei ole enää näkökykyä jäljellä, ja hän tarvitsee kaksi kuulolaitetta. Kommunikaatio onnistuu kuitenkin hyvin puheella ja lisäksi apuna on tulkki.

Omassa työssään Jaakola nauttii vapaudesta. Hän suunnittelee ja valmistaa itse tuotteet ja hoitaa myynnin ja markkinoinnin.

– Aluksi tein rottinkihuonekaluja. Nyt olen muutaman vuoden työskennellyt kotona ja tehnyt koriste- ja lahjatavaroita. Olen käynyt 1000 paikassa myymässä tuotteita.

Myyntipaikkoina hänellä ovat olleet erilaiset tapahtumat, kuten messut ja myyjäiset, palvelutalot sekä yritykset ja sairaalat. Jaakolalle työssä menestymisessä tärkeää on ollut oma aktiivisuus. Hän kannustaa kaikkia osallistumaan ja lähtemään mukaan erilaiseen toimintaan, vaikka töitä ei olisikaan. ♦

Yrittäjä Markku Jaakola saavutti toissa vuonna 1000 myyntipaikan merkkipaalun. Tämän hetken hittituote on kertakäyttölautaspidike, joka sopii grillilautasten alustaksi. Vieressä tulkki Auli Vaarala.

Värikästä menoa Kuurojen kulttuuripäivillä

Teksti ja kuvat: Jaakko Evonen

Kuurojen valtakunnalliset kulttuuripäivät järjestettiin toukokuussa Hämeenlinnassa. Järjestyksessä 30. kulttuuripäivien ohjelmaan kuului mm. kilpailuesityksiä ja yhdesäoloa. Verkatehtaan aulatilassa useat tahot esittelivät toimintaansa. Sää oli viikonloppuna aurinkoinen ja helteinen. Kuurojen Liiton verkkosivujen mukaan tapahtumassa kävi arviolta yli 1000 ihmistä.

Kulttuuripäivillä vierailut **Tuula Korsback** kertoi tavanneensa tapahtumassa viittomakielisiä tuttujaan. Tämä oli hänestä mukavaa. Keskustelua käytiin erilaisista asioista, kuten perhe-elämästä. Ongelmana hän tosin mainitsi sen, että ihmiset eivät aina muista esitellä itseään. Olisikin hyvä, että tavatessa kukin kertoisi oman nimensä, Korsback lisää.

Mikaela Tillander Ylen viittomakielisistä uutisista totesi kulttuuripäivien hyväksi puoleksi sen, että siellä ihmiset antavat palautetta Ylen ohjelmatuotannosta. Tillan-

derin mukaan pelkät uutiset eivät nykyisin riitä, vaan muutakin ohjelmistoa, kuten lastenohjelmia, tarvitaan. Viittomakielelle tulkattuja ohjelmia ovat esimerkiksi eduskunnan kyselytunti ja A-Studio. Uutena ohjelmasarjana Ylellä alkaakin pian Tanja ja kuuro Eurooppa. Tillander vinkkaa hankkimaan Yle-tunnukset, joiden kautta voi esimerkiksi listata omia suosikkiohjelmiaan.

Jyväskylän yliopiston projektitutkija **Juhana Salonen** toi esille viittomakielisten identiteettiasioita. Salosen mukaan viittomakieli ja kulttuuripäivät ryhmätapahtumana ovat tärkeitä. Vaikka erilaisia viittomakielisiä tapahtumia onkin nykyisin eri puolilla Suomea, on Salosesta huolestuttavaa viittomakielisten eriytyminen esimerkiksi koulumaailmassa. Hän korostaakin ryhmään kuulumisen tärkeyttä. Salosesta olisi hyvä, että päättäjät osallistuisivat enemmän viittomakielisten tapahtumiin ja että työryhmissä olisi myös viittomakielisiä edustajia.

Seuraavat kulttuuripäivät järjestetään vuonna 2020 Joensuussa. ♦

Maskotti tervehtimässä tulijoita.

Hannunniitun koulun Merielämää-esitys. Kuva: Harry Malmelin, Kuurojen Liitto ry.

Keskustelua esitysten lomassa.

Tuula ja Jan Korsback kulttuuripäivien tunnelmissa.

Tulkkauspalvelujen ongelmiin tartuttu

Teksti ja kuva: Heidi Häyrynen

Suomen Kuurosokeat ry on edustettuna Tulkkitoiminnan yhteistyöryhmässä (TTYR), jossa ovat mukana myös Kuurojen Liitto, Kuuloliitto, Suomen Viittomakielen Tulkit, Suomen Kirjoitustulkit, Viittomakielialan Tulkkauspalvelun Tuottajat, Kuulovammaisten Lasten Vanhempien Liitto, Kuurojen Palvelusäätiö ja viittomakielen tulkkeja kouluttavia ammattikorkeakoulujen valitsevia edustajia.

TTYR:n tavoitteena on tulkkauspalvelun kehittäminen ja parantaminen. Se kokosi keväällä palautetta Vammaisten tulkkauspalvelukeskuksen (VATU-keskus) tulkkauspalvelun välitykseen liittyvistä ongelmista. Suomen Kuurosokeat ry osallistui tulkkauspalvelujen ongelmien ja ratkaisuehdotusten kokoamiseen. Kooste palautteista on lähetetty Kelaan.

Tulkin saanti vaikeutunut

Kyselyyn vastasi 21 kuurosokeaa

asiakasta ja lisäksi yhdistyksen henkilökuntaa. Tieto kerättiin nimettömästi. Kyselyn perusteella tulkkien saanti koetaan nykyään haasteellisemmaksi kuin ennen.

Yhdistyksen tavoitteena on ollut, että kuurosokeilla on saatavilla kuurosokeille tulkkaukseen päteviä tulkkeja. Tavoite on myös toteutunut. Tätä pidettiin hyvänä, mutta toisaalta se myös loi ongelmia. Jos koulutusvaatimuksen täytävä tulkkeja omalta välitysalueelta ei ollut vapaana, VATU-keskus ei välittänyt tulkkia kuurosokealle asiakkaalle ollenkaan. Vastaajat toivoivat tähän joustoa siten, että asiakas saisi itse valita minkä tasoisen tulkin hän tarvitsee.

Esille tuli myös huoli eri alueiden tasa-arvosta tulkkaustilauksissa. Tulkki tilataan aina oman alueen välityskeskuksesta. Joissakin kunnissa asuvat kertoivat, että tulkkia oli vaikea saada tai tulkkia ei saanut ollenkaan. Tilausaluetta haluttiin laajentaa tarvittaessa oman välitysalueen ulkopuolelle. Näin ku-

kaan tulkkauspalveluun oikeutettu ei jäisi ilman tulkkia.

Vastaajat kokivat myös joutuvansa odottamaan tietoa tulkista pitkään. Nykyisin tulkin nimi ilmoitetaan asiakkaalle tilausta edeltävänä päivänä klo 16.00 mennessä. Osalle tieto oli kuitenkin tullut vasta määräajan jälkeen, jopa vasta samana päivänä. Asiakas voi kuitenkin saada tiedon tulkin nimestä jo aikaisemmin, mikäli hän on ilmoittanut tarpeesta VATU-keskukselle jo tulkkitylausta tehdessään.

Varsinkin ulkomaanmatkoilla tulkkauspäätöksen odottaminen aiheutti päänvaivaa. Matkakohdetta saattoi joutua vaihtamaan, jos tulkkauspäätöstä odotellessa paikat oli loppuunmyyty. Tulkin saamista samaan lentokoneeseen sai myös jännittää. Ratkaisuksi ehdotettiin mahdollisuutta hakea tulkkauspalvelua ulkomaanmatkoille vuodeksi kerrallaan.

Ulkomaanmatkoilla tarvitaan tarkka aikataulu

VATU-keskus vaatii ulkomaanmatkoille tarkat tiedot tulkkaustarpeesta ja kellonajoista. Asiakkaan pitää tietää hyvissä ajoin ennen matkaa mihin tapahtumaan menee ja kauanko siellä viihtyy. Ulkomaanmatkoilla tulkkaustarve on kuitenkin usein aamusta iltaan.

Eetu Seppäsen ulkomaanmatkat ovat yleensä sujuneet mukavasti, ja hän on saanut tulkin haluamaansa ajankohtana. Tulkkia Seppänen tarvitsee opastuksessa sekä kuulon tukena kommunikaatiossa. Erityisesti meluisassa ympäristössä, jossa on paljon ihmisiä ja meteliä, tulkin merkitys kasvaa.

Hänellä oli vuodenvaihteen jälkeen Tallinnan matkalla ensi kertaa tulkkausaikojen kanssa ongelmia. Seppänen oli varannut tulkin aamusta puoleen yöhön asti. Lisäksi hän oli huomionnut tulkin tauon tilauksessa VATU-keskuksen ohjeen mukaan. Tauon ajankohtaa ei tarvinnut tilauksessa määrittää.

– VATU-keskus kirjasi tilatun ajan siten, että tilaus loppui jo 23.00. Eli se poisti sen yhden tunnin, mutta VATU-keskuksen oman ohjeen mukaan tulkki voisi pitää taukonsa ennen kello 23 ja jatkaa tulkkausta puoleen yöhön.

Ristiriitaisuutta lisäsi se, että mukana olleen kaverin piti määrittellä tulkin tauko-aika jo etukäteen toisin kuin Seppäsen. Tilanne ratkesi lopulta onnellisesti, ja Seppänen sai vastaanottaa tulkkausta tilaamansa ajan mukaan.

Tuttu tulkki helpottaisi arkea

Tutun tulkin saaminen oli vastaa-

jille tärkeää. Osa vapaa-ajan harrastuksista vaati erikoistaitoja tulkeilta. Eräs henkilö oli joutunut lopettamaan harrastuksensa, koska ei saanut enää vakituista alaan perehtynyttä erikoistulkkia.

Nykytilanteesta on huolestunut myös tandempyöräilijä **Ossi Jalo**. Hän on saanut aikaisempina vuosina pyöräretkille tutut miestulkit, mutta heistä vain yksi on enää jatkossa saatavissa.

– Pois jääneet miestulkit sopivat kanssani pyöräilemään hyvin tasapainonsa, voimiensa ja tekniikkansa puolesta. Heillä on kehoviittomat hallussa, jotka ovat osa tulkkausta tandempyöräilyssä. Tähän asti käyttämäni miestulkit ovat taitavia taktiiliviittoja.

Jalo toivoo, että miestulkkeja olisi riittävästi saatavissa ja heitä saisi tilata. Naispuoliset tulkit ovat olleet taitavia ja mukavia, mutta tietyissä

Ossi Jalo haluaisi jatkossakin tilata tuttuja tulkkeja tandempyöräilyyn. Vieressä Aili Jalo.

tilanteissa tulkin sukupuolella on merkitystä. Jalo on käynyt säännöllisesti kylpylämatkoilla Virossa ja Suomessa. Reissuille hän on yleensä tilannut miestulkit, sillä kylpyläreissut sisältävät lääkärin-tarkistuksia sekä sauna- ja pukeutumistiloissa toimimista. Sauna ja pukeutumistiloihin ei voi mennä naistulkin kanssa.

Turkin reissulla Jalo joutui sairaalaan. Hänelle oli tärkeää, että hänellä oli sairastaessaan käytössä vuorokauden ympäri kaksi tuttua miestulkkia.

– He osasivat viittoa ja tulkata englannin kielellä. Keskustelu sujui henkilökunnan kanssa tosi hyvin. Olin todella tyytyväinen.

Jalo on hakenut tilanteeseensa muutosta oikeuksienvälvojanasiantuntijan kanssa. ♦

ICT-palvelujen loma-ajat

ICT-palvelujen loma-ajat tiedoksi asiakkaille.

IT-asiantuntija Seppo Tero
30.7– 26.8.

IT-asiantuntija Mariano Mineo
2.7.– 29.7.

IT-asiantuntija Kimmo Rouvinen
19.–22.6. ja 2.–29.7.

IT-kouluttaja Anne Metsäpuro
27.6. –6.8.

IT-kouluttaja Maarit Patrikainen
2.7.–6.8.

IT-päällikkö Marko Vainioma
11.6. –29.7. ♦

Asiakasraateihin haetaan uusia osallistujia

Kela hakee asiakkaita mukaan kehittämään vammaisten henkilöiden tulkkauspalvelua. Kiinnostuneet voivat nyt ilmoittautua mukaan raateihin, jotka järjestetään Helsingissä 23.10. ja Tampereella 6.11.2018.

Molempiin raateihin voi osallistua enintään 10 asiakasta. Sopivan kokoisessa raadissa kaikilla osallistujilla on mahdollisuus saada äänensä kuuluviin.

Raateihin toivotaan osallistujia eri asiakasryhmistä. Jos halukkaita ilmoittautuu enemmän kuin raateihin mahtuu, Kela valitsee osallistujat niin, että raadeissa on edustettuna eri asiakasryhmät ja erilaiset tulkkaustarpeet.

Kelan asiakasraadit eivät ole pysyviä. Niitä voidaan kutsua koolle keskustelemaan vuosittain vaihtuvista teemoista.

Yksi vuoden 2018 teemoista on erinomainen asiakaskokemus. Ai-

emmin Kela on järjestänyt asiakasraateja esimerkiksi toimeentulotuesta, työkyvystä ja kansainvälisistä tilanteista.

Raadeissa on tarkoitus keskustella palvelusta ja sen toimivuudesta. Tarkoitus on myös pohtia ja ideoida, miten palvelua voisi kehittää tulevaisuudessa. Molemmissa raadeissa on sama sisältö.

Ohjelma, paikka ja kellonaika tarkentuvat lähempänä ajankohtaa. Osallistujien matkakulut korvataan edullisimman matkustustavan mukaan. Muuta korvausta osallistujille ei makseta. Asiakasraadit pidetään suomeksi ja tulkataan osallistujien tarpeiden mukaan.

Mukaan voi hakea Kelan sivuilla olevilla lomakkeilla tai Suomen Kuurosokeat ry:n verkkosivuilla olevien linkkien kautta. ♦

Vammaispalvelulain mukaisiin kuljetuspalveluihin saattaa tulla muutoksia

1.7.2018 tulee voimaan uusi liikennepalvelulaki. Sen myötä taksipalvelut vapautuvat kilpailulle. Vammaispalvelulaki ei kuitenkaan muutu. Niinpä liikennepalvelulailla ei ole suoraa vaikutusta vaikeavammaisten kuljetuspalvelun asiakasmaksuihin. Vaikeavammaisten kuljetuspalveluihin saattaa kuitenkin tulla vähäisiä muutoksia.

Kuljetuspalveluista vastaa jatkossakin kuntien vammaispalvelu. Vammaispalvelulain mukaan kunnan on järjestettävä vaikeavammaiselle henkilölle kohtuulliset kuljetuspalvelut niihin liittyvine saattajapalveluineen.

Kunnat päättävät kuitenkin itsenäisesti, miten ne toteuttavat kuljetuspalvelut. Kukin kunta sopii taksiyrittäjien kanssa kyytien hinnoittelun. Asiakas maksaa vain mahdollisen omavastuun. Kaikissa Suomen kunnissa ei toimita samalla tavalla ja järjestämistavassa voi sen takia olla alueellisia eroja.

Oman asuinkunnan kuljetuspalvelujen tilanne kannattaa tarkistaa kunnan vammaispalveluista. Tarvittaessa myös Suomen Kuurosokeat ry:n oman alueen oikeuksienvälön asiantuntija voi auttaa.

Kelan korvaamista terveydenhuoltoon liittyvistä taksimatkoista on tiedotettu Tuntosarvessa 5/2018. ♦

Äänikirjatuotannon tulevaisuus puhutti

Teksti ja kuva: Jaakko Evonen

Keskustelutilaisuus Celian palveluista näkövammaisille pidettiin 18.5. Iiris-keskuksessa Helsingissä. Tapahtumassa käytiin läpi näkövammaisten äänikirjojen historiaa sekä Celian palveluiden nykytilaa ja tulevaisuutta. Tilaisuuden järjesti Näkövammaisten liiton järjestöpalvelut.

Avajaissanat toi Näkövammaisten liiton puheenjohtaja **Sari Loijas**.

Hän kertoi, että alussa sokeiden kirjat olivat pistekirjoja. Kirjapaino aloitti Sokeain Liiton alaisuudessa 1920-luvun lopulla. 1950-luvulla näkövammaisten kirjatuotanto laajeni, mutta lainaaminen oli kuitenkin aika pienimuotoista. Äänikeloihin siirryttiin 50–60-luvulla. 70-luvulla materiaalia tallennettiin raitakasetille ja 80-luvulla käytössä olivat C-kasetit, jotka toivat parannusta äänenlaatuun. 2000-luvun alussa kuvioihin tulivat CD-levyt ja sittemmin viime aikoina verkkolevitys.

Näkövammaisten Liiton puheenjohtaja Sari Loijas.

Suomen kirjastoseuran viestintäpäällikkö **Ville Vaarne** kertoi kirjastojärjestelmästä ja kirjastojen tehtävistä. Nykyisin kirjastoissa on useita erilaisia teematapahtumia, kuten lasten satuiltoja ja musiikkitalaisuuksia. Myös poliittisia keskustelutilaisuuksia voidaan järjestää. Vaarnen mukaan kirjasto voi antaa opastusta uusien digilaitteiden käytössä. Taustalla on, ettei kaikilla ole valmiuksia käyttää älylaitteita. Vaarne toi esille, että cd-levyjä lainataan kirjastoissa nykyisin selvästi aiempaa vähemmän, koska verkon suoratoistopalvelut ovat yleistyneet. Kirjaston käytössä suomalaiset ovat silti maailman kärkiluokkaa.

Celian saavutettavuusasiantuntija **Kirsi Yläne** kertoi uudesta saavutettavuusdirektiivistä, jonka on määrä astua Suomessa voimaan syksyllä. Laki on tulossa eduskunnan käsittelyyn pian ja sille on kaavailtu siirtymäkautta vuoden 2020 syyskuuhun ja mobiilisovelluksille kesäkuulle 2021. Ylänteen mukaan kirjastojen aineistojen tulisi olla saavutettavia myös apuvälineillä. Hän huomauttaa, että laki ei koske niin sanottujen kolmannen osapuolten sisältöjä, mutta tähän tuo osaltaan muutosta tuloillaan oleva esteettömyysdirektiivi. Yleisenä tavoitteena on, että saavutettavan materiaalin määrä nousisi nykyisestä. Yläne mainitsi myös suunnitteilla olevas-

ta kansainvälisestä sopimuksesta, joka voisi tuoda mahdollisuuden valmistaa saavutettavia versioita teoksista eri maiden välillä.

Celian johtaja **Marketta Ryömä** kertoi, että CD-levyjen jakelua on tarkoitus jatkaa jatkossakin ja nykyisin sen rinnalla on Celian verkkopalvelu äänikirjojen lainaamiseksi. Kirjatuotantoa on jouduttu supistamaan jonkin verran määrärahojen vähentymisen vuoksi. Ryömän mukaan kustantamoiden keskuudessa on herännyt kiinnostusta äänikirjoihin. Myös yhteistyön mahdollisuuden kustantamojen kanssa hän nosti esille. Kirjastojen osalta näin on tehty jo 70-luvulta saakka ja nyt tärkeätä onkin saada uusia asiakkaita palveluiden piiriin.

Eeva Korkala kertoi kokemuksestaan äänikirjojen kuuntelijana. Vuodesta 1965 äänikirjoja kuunnellut Korkala totesi olevansa osittain porukkaa, joille äänikirjojen lainaaminen verkon kautta on ”lähes mahdotonta”. Ongelmallista on mm. lainauspalvelun vaikea rakenne, ja että kaikilla ikäihmisillä ei ole käytössään tietokonetta. Myöskään muistiongelmallisilta ei voida edellyttää palvelun käyttämisen muistamista opetuksesta huolimatta, totesi Korkala. Hän muistuttaa saavutettavuuden ja äänikirjojen tärkeydestä monille sokeille. ♦

EU:n päättäjille vietiin kuurosokeus-tietoutta

Teksti: Aarne Pirkola

Kuvat: Aarne Pirkolan kuva-arkisto

Brysselissä pidettiin kesäkuussa Euroopan Kuurosokeiden Liiton kolmas konferenssi. Mukana oli monta kuurosokeaa osallistujaa ympäri Euroopan. Lisäksi pai-

kalla oli europarlamentaarikkoja, EDbU:n hallituksen jäseniä ja erilaisten järjestöjen edustajia. Suomesta osallistuivat **Riku Virtanen**, **Aarne Pirkola**, **Esko Jäntti**, **Elina Hujala** ja **Sanna Paasonen**.

Konferenssin teemana oli ”Yksin

Brysselissä pidettiin Euroopan Kuurosokeiden Liiton kolmas konferenssi.

voimme tehdä niin vähän, yhdessä voimme tehdä niin paljon”. Tavoitteena oli parantaa kuurosokeiden asemaa Euroopassa ja tuoda kuurosokeustietoutta EU:n ja sen jäsenvaltioiden johtajille ja päättäjille.

Parlamentin sali oli täynnä edustajia. Euroopan maiden kuurosokeat pitivät luentoa vuorotellen. Minun luentoni käsitteli sitä, miten tärkeitä ja tarpeellisia palvelut ja apuvälineet ovat kuurosokeille. Niiden avulla voi osallistua yhteiskuntaan samantarvoisena kuin valtaväestö.

Olin kokonaisvaltaisesti tyytyväinen konferenssiin ja keskusteluaiheet olivat mielenkiintoiset.

Konferenssin jälkeen suomalaiset kuurosokeat pääsivät tapaamaan europarlamentaarikko **Heidi Hautalan**. ♦

Kokoustunnelmaa. Oikeassa kuvassa Liisa Halonen, Aarne Pirkola ja Simon Bak.

ILMOITUKSET

◆ Kuurosokeiden kerhot

Tampereen kerho

Tampereen kuurosokeiden kerho-tapaaminen on tiistaina 28.8.2018 klo 13–16 VTS Ristontalon 6. kerroksessa. Osoite Valtaraitti 9, Tampere. Oikeuksienselvityksen asiantuntija Marjatta Puromäki kertoo ajankohtaisista asioista.

Oulun kerho

Oulun kerho kokoontuu tiistaina 21.8.2018 klo 13–16 Oulun kuurojen yhdistyksellä. Osoite Koskitie 19 A. Vierailijana järjestöohjaaja Milla Lindh.

Satakunnan kerho

Satakunnan kuurosokeiden kerhon syyskausi alkaa 8.8. syysretkellä Tampereelle Hervantaan, Kuurosokeiden Toimintakeskukseen. Auto lähtee Ulvilan Friitalasta vanhasta paikasta klo 9.00 ja Porin linja-autoaseman vieraslaiturilta 9.15. Takaisin Porissa n. klo 19.00. Ohjelmassa tutustumista Toimintakeskukseen (esim. VTS Ristontalo, Lintuaura, aistipuutarha) Lounas Ristontalon ruokalassa, päiväkahvit aistipuutarhassa. Ilmoita tulostasi ja ruokavaliosta (myös tulokin jos mukana) 16.7. mennessä.

sä. Kotimatalla mahdollisuus poiketa jossakin, jos aika riittää.

Lisätietoa Sainilta: puh. 0400 532 413 tai saini.lepisto@gmail.com.

◆ Tapahtumia

Järjestötoiminta

Nuorten viikonloppu Jyväskylässä 14.–16.9.

Kokoustekniikkakoulutus kuurosokeille 13.–14.10.2018 Kuurosokeiden Toimintakeskuksella Tampereella. Opettajana NKL:n järjestöpäällikkö Markku Möttönen.

Hengellinen leiri Tampereella, Aito-leirikeskuksessa 19.–21.10.2018.

Kaamoksen siirtopäivät Äkäslompolossa kuurosokeille yhteistyössä Oulun kerhon, aluetyön ja järjestöpalvelujen kanssa 28.–30.11.2018.

Tapahtumista tulee lisätietoa myöhemmin. Myös järjestöohjaaja Milla Lindhiltä voi halutessaan kysyä niistä. Yhteystiedot: puh: 040 774 9207, milla.lindh@kuurosokeat.fi

Kosketusviestejä ja taktiilia sormittamista

Tule opiskelemaan kosketusviestejä ja taktiilia sormittamista. Tilaisuudet ovat maksuttomia ja avoimia kaikille. Tervetuloa myös läheiset,

kaverit ja avustajat mukaan!

Aika ja paikka: to 16.8. klo 13–16 ja pe 17.8.2018 klo 13–16. Kuntoutustutkimusyksikkö, Graanintie 7, 2.krs, Mikkelä. Kokousta lähtien pääsee hissillä ja portaita. Kierreportaissa on opastus teipeillä merkattuna.

Ruoka / Kahvi: Lähistöllä on ruokapaikka ja ruokakauppa. Kurssipaikalle on tilattu myös suolaista ja makeaa tarjottavaa. Kerrothan ruoka-allergiat ilmoittautuessasi.

Kouluttajat: Kommunikaatiopäällikkö Riitta Lahtinen sekä toisena kouluttajana Taru Eskelinen.

Ohjelma ja sisältö:

To 16.8.2018: Kosketusviestejä eli haptiiseja voi jakaa kaikkien kanssa. Ne toimivat erittäin hyvin, jos tilassa on hälyä tai hämärää. Sovitut haptiisit sovituille kehon osille luovat luottamusta. Saapumisen, lähtemisen ja suuntien ilmaisut jakavat yhdessä havainnointia.

Pe 17.8.2018: Sormittamisjärjestelmiä on erilaisia. Kaikki, jotka osaavat kirjoittaa, osaavat tuottaa suuraakkosia. Viittomakielen sormiaakkoset on helpointa havaita ja tuottaa peukalon hankaan.

Ilmoittautumiset viimeistään ke 8.8.2018: paivi.ojanpera@kuurosokeat.fi, 040 4818 242

◆ Helsingin viriketoiminta

Virikeohjaaja Anita Palo on kesälo-malla 13.7.–12.8. Suomen Kuurosokeat ry:n Helsingin aluetoimisto liriksessä on kiinni 2.7.–29.7.

Lähdetään tervehtimään kotieläimiä

Ke 11.7. klo 12–18 Haltialan kotieläintila. Laamannintie 17, Helsinki. Kokoontuminen tilan edessä. Alueella kahvila-ravintola Wanha Pehtoori, jossa mahdollisuus ruokailuun ja kahvitteluun. Mukana Anita Palo. Ilmainen pääsy. Paikalla ei ole yleistulkkia.

Ilmoittaudu Anitalle viimeistään ma 2.7.

Ulkoilupäivä Vantaalla

To 2.8. klo 13–16 Kartanonkoski. Kokoontuminen: Pointin kirjaston pääovella. Hagelstamintie 1. Liikuntaa ulkoliikuntasalissa, frisbeegolfin kokeilua tai kävelylenkkeilyä. Lopuksi kahvit kauppakeskus Jumbossa. Vetäjänä Jaana Marttila. Paikalla ei ole yleistulkkia.

Ilmoittaudu Anitalle viimeistään ma 30.7.

Ulkoilupäivä Helsingissä

To 9.8. klo 13–16 Töölönlahti. Kokoontuminen Finlandia-talon takana parkkipaikalla. Mannerheimintie 13. Kierros Töölönlahdella ja tutus-

tumista kohteisiin (mm. Linnunlaulu ja Musiikkitalo). Käynti Sinisen Huvilan Kahvilassa. Omat eväät voi ottaa mukaan. Vetäjänä Jaana Marttila. Paikalla ei ole yleistulkkia.

Ilmoittaudu Anitalle viimeistään ma 6.8. Huomio! Anita ei ole mukana to 2.8. ja 9.8. kesäloman vuoksi.

Ulkoilupäivä Espoossa

To 16.8. klo 13–16 Leppävaara. Kokoontuminen Leppävaaran uimahallin parkkipaikalla. Veräjätalonkatu 15. Ohjelmassa yhteinen alkulämmittely, kävelyä tai sauvakävelyä ja uintia maauimalassa. Voi myös käydä Angry Birds -puistossa tai treenata yleisurheilukentällä. Uimahallin kahvila Cafe Vaara avoinna. Omat eväät voi halutessaan ottaa mukaan. Vetäjänä Jaana Marttila. Paikalla ei ole yleistulkkia.

Ilmoittaudu Anitalle viimeistään ma 13.8.

Hämeen keskiaikamarkkinat

Helsingin viriketoiminnan ja kerhon retki Hämeen keskiaikamarkkinoille La 18.8. klo 8.15–20.15 tai paluu oman aikataulun mukaan. Kokoon-tuminen klo 8.15 Helsingin rautatieaseman sisällä, ison aikataulun alla. Kaivokatu 1, Helsinki. Mukana virikeohjaaja Anita Palo ja kerhon varavetäjä Sanna Nuutinen. Lähtö Hämeenlinnaan IC 167-junalla klo

8.49. Jokainen ostaa itse matkaliput.

Tapahtumapaikka Linnanpuiston ja Linnanniemen alueella. Kustaa III:n katu. Paikalle pääsee myös bussilla 17. Kerhonvetäjä Irja Rantatalo vastassa lipunmyynnin edessä. Markkinoiden teemana on Pidot ja paistit. Ohjelma heinäkuussa: www.keskiaikamarkkinat.fi/ohjelma-liput-saapuminen/. Juomat ja ruuat omakustanteiset. Paikalla ei ole yleistulkkia. Tee tarvittaessa tulkkitilaus. Ilmoittautumiset ajoissa. Kerrothan tuleeko mukanasitulkki tai avustaja. Ilmoittautuneille lisätietoja myöhemmin. Sisään pääsyranneke: kerhon jäsenmaksun maksaneille ja viriketoiminnassa tänä vuonna käyneille 0 e. Muut 7,00 e/hlö, myös avustajat ja tulkit.

Sitovat ilmoittautumiset viimeistään ke 11.7. Anitalle tai kerhon varavetäjä Sanna Nuutiselle: omppu.onerava@gmail.com tai 040 415 4741.

Kiinalainen ravintola Dragon Glory

Ti 21.8. klo 16–20. Tallinnanaukio 1, Itäkeskus, Helsinki. Ruokailut ym. omakustaiset. Paikalla ei ole yleistulkkia.

Ilmoittaudu Anitalle viimeistään ti 14.8.

Ulkoilupäivä Vantaalla

To 23.8. klo 13–16 Kuusijärventie

3, Vantaa. Kokoontuminen Kuusijärven päärakennuksen nurkalla Ohjelmassa mm. alkulämmittely, kävelyä tai sauvakävelyä ja uintia. Alueella kunnostettu liikunta-alue, lasten leikkipuisto ja kuntoilualue. Grillausmahdollisuus. Eväät voi ottaa mukaan tai käydä Cafe Kuusijärvi -kahvilassa. Vetäjänä Jaana Marttila. Paikalla ei yleistulkkia.

Ilmoittaudu Anitalle viimeistään ma 20.8.

Kommunikaatiopiiri

Ma 27.8. klo 13–16 Iiris. Suomen Kuurosokeat ry:n Helsingin aluetoimistolla, 4. kerros. Marjaniementie 74. Aihe: 65 ideaa sujuvaan kommunikointiin ja toimintaan. Yhteen veto 100 idean koonnista. Vetäjänä kommunikaatiopäällikkö Riitta Lahтинен. Paikalla kaksi yleistulkkia. Kahvitarjoilu (1 e).

Ilmoittaudu Anitalle viimeistään ma 20.8.

Ulkoilupäivä Helsingissä

To 30.8. klo 13–16 Malminkartano. Kokoontuminen Naapuripellontien varressa olevalla parkkipaikalla. Ohjelma: Malminkartanonhuipun huiputus. Kiikarit ja kamera kannattaa ottaa mukaan. Voit ottaa halutessa eväät mukaan. Vetäjänä Jaana Marttila. Paikalla ei yleistulkkia. Ilmoittaudu Anitalle viimeistään ma

27.8. Yhteystiedot: anita.palo@kuurosokeat.fi tekstiviestit / WhatsApp 040 837 7896

◆ Sekalaista

Tutkimukseen haetaan osallistujia

Pro gradu -tutkimusta Jyväskylän yliopistoon tekevä Tarja Niemeläinen hakee tutkimukseensa kuulonäkövammaisia nuoria, joilla on Usherin syndrooma. Usher-nuoret voivat olla tavallista peruskoulua tai erityiskoulua käyviä 9. luokan oppilaita. Myös jatko-opintoja sekä Valma- ja Telma-opintoja suorittavat Usher-nuoret voivat osallistua tutkimukseen. Haastattelu onnistuu tarvittaessa viittomakielellä tulkin välityksellä. Tutkimuksessa käsitellään kuulonäkövammaisten oppilaiden opinto-ohjausta ja tuen saantia peruskoulussa jatko-opintoihin siirryttäessä. Lisäksi tutkitaan, mikä merkitys kuulonäkövammalla on ammatin- ja koulutusalan valinnassa. Tutkimuksen tavoitteena on kerätä ja jakaa tietoa henkilöille, jotka ohjaavat kuulonäkövammaisia Usher-nuoria opetuksessa, koulutuksessa ja kuntoutuksessa.

Kiinnostuneita pyydetään ilmoittautumaan 31.7.2018 mennessä. Yhteystiedot: 040 743 7522, niementar@pp.inet.fi ◆

Tue Suomen Kuurosokeat ry:n toimintaa

Voit tukea toimintaamme itsellesi sopivalla tavalla:

- tule mukaan vapaaehtoistoimintaan
- tee kertalahjoitus
- tee testamenttilahjoitus
- tee merkkipäivälahjoitus
- tee säännöllinen kuukausilahjoitus

Tili: FI56 5541 2820 0125 82, OKOYFIHH

Rahankeräyslupa: RA/2016/869, lupa on voimassa 1.1.2017 - 31.12.2018.

Kysy lisätietoja Janikalta: janika.lanne@kuurosokeat.fi tai 040-6512511